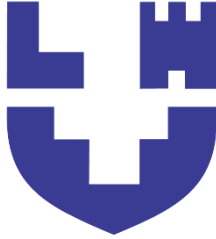

Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет

ЕКОНОМІКА АПК

Методичні вказівки до виконання практичної та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми Економіка галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями спеціалізації С1.01 Економіка денної та заочної форм навчання/

УДК 330.3 (07)

Е-41

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій ЛНТУ

Директор бібліотеки _____ Н.П. Поліщук

Рекомендовано до видання вченою радою факультету бізнесу та права ЛНТУ, протокол № від «__» _____ 2025 року.

Голова вченої ради факультету бізнесу та права _____ Л.Л. Ковальська

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки ЛНТУ, протокол № від «__» _____ 2025 року.

Завідувач кафедри економіки _____ О.М. Шубалий

Укладач: _____ Н.Т. Рудь, доктор економічних наук, професор кафедри економіки ЛНТУ

Укладач: _____ П.М. Косінський, доктор філософії, доцент кафедри економіки ЛНТУ

Рецензент: _____ І.В. Шубала, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки ЛНТУ

Відповідальний за випуск: _____ О.М. Шубалий, доктор економічних наук, професор кафедри економіки ЛНТУ

Економіка АПК : методичні вказівки до виконання практичної та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми Економіка галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізації С1.01 Економіка денної та заочної форм навчання/ уклад. Н.Т. Рудь, П.М. Косінський. Луцьк : ЛНТУ, 2025. 35 с.

Методичне видання складене відповідно до діючої програми курсу дисципліни «Економіка АПК». Видання містить комплекс практичних завдань й завдань для самостійного вивчення матеріалу дисципліни, а також список рекомендованої літератури.

© Н.Т. Рудь, П.М. Косінський, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. ТЕМИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПРАКТИЧНЕ І САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ	5
II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ	8
III. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	16
IV. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	19
V. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВ ТА ДОПОВІДЕЙ	29
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	31

ВСТУП

Дані методичні вказівки до виконання практичної та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми Економіка галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізації С1.01 Економіка денної та заочної форм навчання допоможуть у вивченні теоретичної й практичної складової курсу дисципліни «Економіка АПК».

У методичних вказівках подано структуру, зміст практичних занять, завдання для самостійної роботи, рекомендації щодо їх виконання, а також вимоги до оформлення результатів. Виконання запропонованих завдань сприятиме набуттю компетентностей, необхідних для прийняття обґрунтованих рішень у сфері аграрної економіки.

Після вивчення дисципліни «Економіка АПК» здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- методи збирання, обробки та аналізу статистичної інформації у сфері АПК;
- сучасні тенденції, проблеми та перспективи розвитку АПК.

Уміти:

- застосовувати різноманітні інструменти аналізу та статистичних даних про рівень розвитку АПК, а також прогнозування тенденцій його зміни;
- давати обґрунтовані висновки на основі результатів досліджень ефективності АПК;
- розв'язувати типові практичні задачі з дисципліни.

I. ТЕМИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПРАКТИЧНЕ І САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації та ресурсна база економіки АПК

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни

1. Предмет, завдання та методи дослідження економіки АПК.
2. Сільське господарство у структурі економіки держави та його особливості.
3. Агропромисловий комплекс України: сутність та структура.
4. Фактори, що впливають на ефективність діяльності АПК.

Література: [1–7; 25; 26; 28–34; 36].

Тема 2. Організація економіки АПК

1. Господарський механізм АПК.
2. Економічна сутність аграрного підприємства, його мета та напрями діяльності в системі АПК.
3. Види сільськогосподарських підприємств та агропромислових об'єднань, їх організаційно-правові форми.
4. Формування товарної та цінової політики аграрних підприємств.
5. Прогнозування розвитку діяльності підприємств АПК.
6. Сутність, принципи та методи планування виробничо-господарської діяльності аграрних підприємств.
7. Економічна безпека підприємств АПК. Банкрутство і ліквідація підприємства.

Література: [1–7; 9; 14; 15; 17; 23; 36; 37].

Тема 3. Економіка земельних ресурсів

1. Земля як засіб виробництва.
2. Земельний фонд та його структура.
3. Регулювання земельних відносин в АПК.
4. Економічна оцінка ефективності використання та моніторинг земельних ресурсів.

Література: [1–7; 19; 35].

Тема 4. Економіка посівних площ

1. Економічне значення посівних площ.
2. Формування структури посівів та структури сівозмін.
3. Економічна ефективність використання посівних площ та оптимізація їх структури.

Література: [1–7; 19; 35].

Тема 5. Економіка валового збору й урожайності сільськогосподарських культур

1. Економічна ефективність виробництва зерна.
2. Економіка виробництва технічних культур.
3. Виробництво продукції овочівництва та напрями її переробки.
4. Економічна ефективність виробництва плодів і ягід та шляхи її підвищення.
5. Економічна оцінка ефективності виробництва і використання кормів.

Література: [1–7; 19].

Тема 6. Економіка тваринництва

1. Економічна ефективність виробництва продукції скотарства.
2. Ефективність виробництва продукції свинарства.
3. Ефективність виробництва продукції вівчарства та напрями її підвищення.
4. Продукція птахівництва та ефективність її виробництва.
5. Продукція бджільництва, ефективність її виробництва, показники та методика їх визначення.
6. Аналіз та оцінка економічної ефективності інших галузей тваринництва, напрями її підвищення.

Література: [1–7; 22].

Змістовий модуль 2. Економічна ефективність АПК

Тема 7. Економіка переробних ланок АПК

1. Зміст та інструменти економічного регулювання комплексного розвитку переробної ланки аграрного сектору.
2. Інституціональні передумови та організаційні форми комплексного розвитку переробних агровиробництв.
3. Форми інвестиційної діяльності у сфері переробки сільськогосподарської сировини.
4. Особливості, методи та механізми стимулювання інвестиційної діяльності в переробному сегменті агропромислового виробництва.
5. Оцінка ефективності стимулювання інвестиційної діяльності у сфері переробки сільськогосподарської сировини.
6. Стимулювання інновацій та імплементація енергетичних стандартів ЄС у переробку аграрної продукції.

Література: [1–7; 9–13; 18; 20–23; 25; 37].

Тема 8. Вартісні показники продукції АПК

1. Вартісні показники у системі економічної оцінки продукції АПК.
2. Валовий випуск продукції АПК як основний вартісний показник.
3. Валова додана вартість у сільському господарстві.
4. Доходи та прибутковість виробництва продукції АПК.
5. Державна підтримки та економічне регулювання АПК

Література: [1–7; 8; 16].

Тема 9. Економіка матеріально-технічної бази АПК

1. Класифікація матеріально-технічної бази аграрних підприємств.
2. Енергетичні ресурси аграрного підприємства.
3. Механізація та автоматизація виробництва в АПК.
4. Виробничі приміщення та продуктивна база АПК.
5. Виробнича потужність підприємств АПК та можливості її збільшення.

Література: [1–7; 37].

Тема 10. Економіка праці в АПК

1. Зміст та характеристика персоналу підприємства.
2. Ефективність використання персоналу підприємства.
3. Продуктивність праці та основні шляхи її підвищення.
4. Мотивація праці персоналу підприємства.
5. Фонд оплати праці.

Література: [1–7; 27].

Тема 11. Економіка витрат виробництва і собівартості продукції АПК

1. Витрати підприємства та їх класифікація.
2. Собівартість продукції (робіт, послуг).
3. Калькуляція собівартості продукції.
4. Ціни на продукцію та методи їх визначення.
5. Фактори, що впливають на структуру витрат та собівартість продукції АПК.

Література: [1–8; 16; 24].

Тема 12. Показники прибутку і рентабельності АПК

1. Фінансова діяльність і фінансові ресурси підприємства.
2. Фінансові результати діяльності підприємства.
3. Оцінювання фінансово-економічного стану підприємства.
4. Ефективність діяльності підприємства.
5. Основні резерви підвищення ефективності діяльності підприємства.
6. Роль накопичення та розширеного відтворення ресурсів у підвищенні економічної ефективності аграрних підприємств.

Література: [1–8; 16; 24].

II. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Практичні завдання до теми 1

Завдання 1

У регіоні Волинська область спостерігається зниження ефективності функціонування агропромислового комплексу, що проявляється у скороченні обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та зменшенні прибутковості підприємств. Відомо, що основними чинниками є зміни кліматичних умов, міграція робочої сили та недостатній рівень технічного забезпечення.

Визначте, які методи дослідження економіки АПК доцільно застосувати для аналізу даної ситуації.

Проаналізуйте роль сільського господарства у структурі економіки регіону.

Охарактеризуйте структуру АПК та визначте, які його ланки зазнали найбільшого негативного впливу.

Запропонуйте заходи підвищення ефективності діяльності АПК у зазначених умовах.

Практичні завдання до теми 2

Завдання 1

Аграрне підприємство «Злагода-Агро» планує розширення своєї діяльності шляхом виходу на нові ринки збуту та диверсифікації виробництва. Керівництво розглядає можливість реорганізації підприємства в агропромислове об'єднання та залучення інвестора.

Обґрунтуйте доцільність зміни організаційно-правової форми підприємства. Розробіть основні елементи товарної та цінової політики підприємства. Запропонуйте підхід до прогнозування діяльності підприємства на середньострокову перспективу. Визначте потенційні ризики економічної безпеки та заходи їх мінімізації.

Практичні завдання до теми 3

Завдання 1

Сільськогосподарське підприємство орендує 2 500 га земель, з яких частина використовується неефективно через деградацію ґрунтів та недотримання сівозмін. Внаслідок цього спостерігається зниження врожайності та зростання витрат.

1. Оцініть економічну ефективність використання земельних ресурсів підприємства.

2. Визначте основні причини зниження продуктивності земель.

3. Запропонуйте заходи щодо підвищення ефективності використання земельного фонду.

4. Обґрунтуйте необхідність моніторингу земельних ресурсів та запропонуйте його основні інструменти.

Практичні завдання до теми 4

Завдання 1

Восени минулого року в області було посіяно 301,9 тис. га озимих культур. До закінчення сівби ярих культур на площі 7,7 тис. га озимі культури загинули, а 3,2 тис. га скошено на корм та силос. Весною поточного року посіяно ярих культур: на самостійній площі ріллі – 482,7 тис. га; на площі загиблих озимих та багаторічних травах – 6,6 тис. га; на площі озимих, які були використані на зелений корм та силос – 3,2 тис. га; на розорених луках і пасовищах в порядку їх корінного поліпшення – 0,8 тис. га; в міжряддях садів – 1,1 тис. га; однорічних трав – 123, 4 тис. га; багаторічних трав: безпокровних – 5,2 тис. га і підпокровних – 97,6 тис. га. Укїсна площа багаторічних трав посіву минулих років становить 181, 3 тис. га, площа повторних (післяжнивних), міжрядних (ущільнених) посівів – 45,3 тис. га.

Протягом літа загинуло 0,9 тис. га озимих культур і 1,3 тис. га ярих. Незібрана площа посівів – 0,7 тис. га. Восени поточного року посіяно озимих 323,8 тис. га.

Визначте усі категорії посівних площ, а також ступінь збереження і використання посівів під урожай поточного року.

Завдання 2

Посівні площі сільськогосподарських культур у селянських (фермерських) господарствах України характеризуються такими даними (тис. га):

Групи сільськогосподарських культур	Базовий рік	Звітний рік
Зернові та зернобобові	372,4	876,3
Технічні	126,0	402,3
Картопля та овоче-баштанні	16,9	31,1
Кормові культури	26,9	175,4

Визначте й проаналізуйте: 1) показники структури і структурних зрушень: абсолютні, відносні та загальні; 2) показники динаміки посівних площ (абсолютний приріст, темп приросту, середньорічний абсолютний приріст і темп приросту) та показники абсолютної та відносної швидкості розвитку окремих груп культур відносно технічних; 3) відносні величини координації для характеристики співвідношень посівних площ зернових та зернобобових культур і інших груп культур, а також їх абсолютні й відносні зміни; 4) відобразити структуру посівних площ за кожний рік за допомогою кругових і шарової діаграм і зробіть висновки.

Практичні завдання до теми 5

Завдання 1

Посівні площі та валові збори соняшнику в селянських (фермерських) господарствах двох областей характеризуються такими даними:

Область	Посіано, тис. га	Загинуло літом, тис.га	Незібрана площа, тис. га	Валовий збір, тис. ц
Перша	12,6	0,2	0,1	105,4
Друга	9,6	0,2	–	89,5

Визначте врожайність соняшнику по кожній області та проведіть порівняльний аналіз. Зробіть висновки.

Завдання 2

Тенденція валових зборів зернових культур в усіх категоріях господарств України, тис. т, за 2012 – 2022 рр. описується трендовим рівнянням: $Y_t = 51330 - 3768,7t + 131,2t^2$, де $t = 1, 2, 3, \dots, n$, коефіцієнт детермінації R^2 становить 0,663, а фактичне значення F-критерію — 5,09.

Дайте економічну інтерпретацію статистичних характеристик трендового рівняння й перевірте вірогідність трендового рівняння з імовірністю 0,95.

Практичні завдання до теми 6

Завдання 1

На фермах господарства, де на 01. 03. налічувалося 600 голів корів молочного стада, відбулися такі зміни: 04. 03. переведено первісток до основного стада — 8 гол.; 09. 03. продано державі на забій — 3 гол.; 11.03. видано селянським господарствам на відгодівлю — 10 гол.; 15. 03. отримано в обмін — 5 гол.; 17. 03. продано населенню — 4 гол.; 22. 03. переведено корів із молочного стада на відгодівлю, нагул — 2 гол.

Визначте середньомісячне поголів'я корів на фермах господарства, скориставшись при цьому двома способами розрахунку. Якому з них слід віддати перевагу ?

Завдання 2

Є такі дані про виробництво молока в господарствах області за звітний рік:

Категорії господарств	Кількість господарств	Валовий надій молока, тис. т	Середньорічний удій молока від однієї корови, кг	Відсоток жирності молока
Сільськогосподарські підприємства	567	286,2	2523	3,2

Категорії господарств	Кількість господарств	Валовий надій молока, тис. т	Середньорічний удій молока від однієї корови, кг	Відсоток жирності молока
селянські (фермерські) господарства	1024	1,2	3000	3,5

Визначте: 1) середньорічний удій молока від однієї корови в цілому по вказаних категоріях господарств області; 2) середній процент жирності молока; 3) валовий надій молока з урахуванням стандартного відсотка жирності молока, який встановлено в Україні на рівні 3,4 %.

Завдання 3

Виробництво свинини та витрати кормів у господарствах району за рік характеризуються такими даними:

Виробництво свинини на одну голову поголів'я свиней, що було на початок року, кг у забійній вазі	Кількість господарств	Поголів'я свиней на початок року, тис. голів	Витрати кормів, ц кормових одиниць на 1 ц свинини
до 60	8	5,4	7,6
60 — 90	12	9,7	8,4
понад 90	5	4,1	9,1

Визначте: 1) середньорічний і медіанний вихід свинини на одну голову свиней в цілому у районі; 2) середнє квадратичне відхилення і коефіцієнт варіації. 3) середні витрати кормів на 1 ц свинини. в господарствах району. Зробіть висновки.

Завдання 4

Є такі дані по господарствах області:

Середньорічний удій молока від однієї корови, кг	Кількість господарств	Середньорічний удій молока від однієї корови	Затрати кормів на 1 ц молока, ц к. од.
до 2000	100	1831	1,37
2001 — 2300	103	2155	1,29
2301 — 2500	56	2398	1,30
2501 — 2700	28	2561	1,30
2701 — 2900	17	2820	1,26
понад 2900	19	3280	1,32

Визначте: 1) середньорічний і медіанний удій молока від однієї корови та середній рівень витрат кормів на 1 ц молока в господарствах області; 2) середнє квадратичне відхилення і коефіцієнт варіації. Зробіть висновки.

Практичні завдання до теми 7

Завдання 1

Підприємство з переробки молока планує модернізацію виробництва відповідно до стандартів ЄС, зокрема впровадження енергоефективного обладнання та нових технологій переробки. Для цього необхідні значні інвестиції.

1. Визначте можливі джерела фінансування інвестиційного проєкту.
2. Оцініть економічну ефективність інвестицій у модернізацію виробництва.
3. Запропонуйте механізми стимулювання інвестиційної діяльності підприємства.
4. Обґрунтуйте доцільність впровадження енергетичних стандартів ЄС.

Завдання 2

Агропромислове підприємство розглядає можливість створення власного переробного підрозділу для виробництва готової продукції (наприклад, олії або борошна) замість продажу сировини.

Обґрунтуйте економічну доцільність вертикальної інтеграції. Визначте основні організаційні форми розвитку переробного виробництва. Проаналізуйте можливі інвестиційні ризики та шляхи їх мінімізації. Оцініть вплив створення переробного підрозділу на конкурентоспроможність підприємства.

Практичні завдання до теми 8

Завдання 1

Маємо такі дані про виробництво валової продукції сільського господарства за звітний рік:

1. Вартість валового збору зернових, технічних, плодоягідних, кормових овоче-баштанних культур, картоплі і інших (з урахуванням вартості незавершеного виробництва) становить 6400 тис. грн.
2. У господарстві намолочено борошна з власного зерна на 20 тис. грн., а також зібрано дикорослих фруктів, ягід, лісових горіхів і грибів на 2 тис. грн.
3. Вартість виробленого молока, яєць, вовни, меду становить 3400 тис. грн., а вартість продукції вирощування худоби і птиці (у живій вазі) — 1200 тис. грн. За рік зі ставків виловлено риби на 10 тис. грн.

Визначте обсяг валової продукції сільського господарства у кожній галузі та в господарстві в цілому.

Завдання 2

Є такі дані про сільське господарство області (у фактичних цінах, тис.грн.):

Показники	базисний рік	звітний рік
Валовий випуск	2031946	2212349
Проміжне споживання	1256672	1051908

Визначити: 1) валову додану вартість за кожний рік; 2) матеріалоемність валового випуску за кожний рік, %; 3) абсолютну і відносну зміни вихідних і розрахованих показників. Зробіть висновки.

Практичні завдання до теми 9

Завдання 1. У поточному році в сільськогосподарських підприємствах області під посіви сільськогосподарських культур вносилося 89240 т органічних, 584 т азотних, 675 т фосфатних і 234 т калійних добрив. Загальна площа посівів сільськогосподарських культур під урожай поточного року становить 23462 га, удобрена: мінеральними добривами — 19678 га, органічними добривами — 13450 га.

Визначте: 1) загальну кількість внесених мінеральних добрив у перерахунку на 100 % поживних речовин, а також у розрахунку на 1 га посівної та удобреної площі, якщо середній вміст поживної речовини в добривах становить: в азотних — 28,5%, фосфорних — 27,6%, калійних — 42,2%; 2) кількість органічних добрив, внесених в розрахунку на 1 га посівної та удобреної площі; 3) питому вагу удобреної площі мінеральними і органічними добривами.

Практичні завдання до теми 10

Завдання 1

За лютий, який мав 25 робочих днів, є такі дані по господарству: середньооблікова чисельність штатних робітників, які працювали цілий місяць з повним навантаженням становила 450 чол. 14 робітників працювали цілий місяць на робочих місцях не повний день з оплатою половини штатної ставки, робітники із навантаженням неповний робочий тиждень (3 дні) відпрацювали за місяць 250 людино-днів, спеціалісти, що були залучені на виконання разових робіт 128 людино-годин.

Визначте середньооблікову чисельність персоналу господарства в еквіваленті повної зайнятості.

Завдання 2

Середньооблікова чисельність робітників господарства в першому півріччі звітного року, в третьому кварталі 782, в жовтні — 812 чоловік, а в листопаді-грудні — 803. Протягом року відпрацьовано по всіх галузях 1628 тис. людино-годин, в тому числі на роботах, виконаних у сільському господарстві, — 1449 тис. людино-годин.

Визначити середньооблікову чисельність робітників господарства за рік і середньорічну чисельність робітників, зайнятих в сільському господарстві.

Практичні завдання до теми 11

Завдання 1

Маємо дані, що характеризують витрати на виробництво зернових культур:

- валовий збір зерна (без кукурудзи) — 70581 ц;
- валовий збір у вазі після доробки — 68624 ц;
- частка зерна в зерновідходах — 10%
- загальна сума витрат на вирощування
- зернових (без кукурудзи) — 600 тис. грн.;
- сума витрат на виробництво соломи — 3 тис. грн.

Визначте собівартість 1 ц зерна і собівартість 1 ц зерновиходів.

Завдання 2

Витрати на виробництво продукції тваринництва в господарстві в звітному році становили:

- валовий надій молока — 276 тис. ц;
- загальна сума витрат на утримання корів молочного стада — 9300 тис. грн.;
- вартість приплоду — 1740 тис. грн.;
- вартість гною — 100 тис.грн.

Визначте собівартість 1 ц молока.

Практичні завдання до теми 12

Завдання 1

Маємо такі дані про результати господарської діяльності сільгоспідприємства:

Показники	Рік	
	базисний	звітний
Прибуток, тис. грн	6400	7700
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	370	360
Площа сільськогосподарських угідь, га	2330	2338

Визначте: 1) абсолютну й відносну зміну прибутку в розрахунку на одного працівника в цілому та за рахунок: а) прибутку в розрахунку на 1 га площі сільськогосподарських угідь; б) навантаження площі на одного працівника сільськогосподарських угідь. Зробіть висновки.

Завдання 2

Маємо такі дані про результати господарської діяльності сільсько-

господарського підприємства:

Показники	Рік	
	базисний	звітний
Валовий прибуток, тис. грн	987	1021
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн	7263	7948
Чистий прибуток., тис.грн	189	217
Середньорічна сума активів, тис.грн	8189	8432

Визначте усі можливі показники рентабельності та їх абсолютну й відносну зміну в цілому та за рахунок окремих факторів. Зробіть висновки.

III. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни

1. Взаємозв'язок економіки сільського господарства з іншими видами економічної діяльності.
2. Специфічні методи економіки сільського господарства.

Тема 2. Організація економіки АПК

1. Як організована сучасна Аграрна економіка в Україні?
2. Навіть основні принципи організації економіки сільського господарства.
3. Які особливості побудови системи статистичної звітності з сільського господарства.
4. Яким чином організовуються статистичні спостереження з економіки сільського господарства?

Тема 3. Економіка земельних ресурсів

1. Викладіть основні особливості землі як засобу виробництва.
2. Назавіть основні законодавчі акти, що регулюють земельні відносини в Україні.
3. Вкажіть категорії земель за цільовим призначенням і дайте стислу їх характеристику.

Тема 4. Економіка посівних площ

1. Організація статистичного аналізу посівних площ за допомогою засобів комп'ютерної техніки.
2. Особливості економіки посівних площ окремих сільськогосподарських культур.

Тема 5. Економіка валового збору й урожайності сільськогосподарських культур

1. Оцінка тенденцій валового збору й урожайності сільськогосподарських культур в Україні.
2. Основні проблеми економіки валового збору і врожайності сільськогосподарських культур.

Тема 6. Економіка тваринництва

1. Що таке оборот стада та в чому його значення і яка його структура ?
2. Що означає відтворення стада і які ви знаєте показники відтворення стада ?
3. Як визначаються показники парування маточного поголів'я і розплоду маток і виходу приплоду ?
4. Як визначаються показники забезпеченості стада ремонтним молодняком, вибракування і збереження худоби ?
5. Назвіть абсолютні і відносні величини, які застосовуються при аналізі

поголів'я тварин. Наведіть приклади.

6. Як виконується аналіз структури поголів'я тварин та які показники використовуються при їх аналізі ?

Тема 7. Економіка переробних ланок АПК

1. Перспективи розвитку біопаливних виробництв на базі АПК.
2. Назвіть перспективи комплексної переробки природних ресурсів на базі агросектору у Волинській області.

Тема 8. Вартісні показники продукції АПК

1. Які існують види обліку продукції сільського господарства і з якою метою вони застосовуються ?
2. Які складові частини валової продукції сільського господарства ? Опишіть методику обчислення їх.
3. В чому полягають особливості визначення валової продукції сільського господарства?
4. В чому полягають особливості визначення вартості продукції кролівництва і хутрового звіроводства та побічної продукції тваринництва?
5. Що таке товарна продукція сільського господарства та її склад?

Тема 9. Економіка матеріально-технічної бази АПК

1. Оцінка ефективності матеріально-технічної бази АПК.
2. Поясніть, що ви розумієте під загальними, частковими і специфічними статистичними показниками агротехніки.

Тема 10. Економіка праці в АПК

1. Назвіть основні категорії і поняття, які застосовують у статистиці праці при вивченні праці в сільському господарстві.
2. Назвіть показники, які характеризують ступінь використання трудових ресурсів та викладіть методику їх розрахунку.
3. Категорії працівників за характером виконуваної роботи та їх склад.
4. Обліковий склад працівників сільськогосподарських підприємств.
5. Як обчислюється середньооблікова чисельність штатних працівників за місяць, квартал, рік?
6. Методика розрахунку середньооблікової чисельності всього персоналу в еквіваленті повної зайнятості за місяць, квартал, рік.
7. Як обчислюється середньорічна кількість працівників, зайнятих у сільському господарстві?
8. Назвіть показники, які характеризують ступінь участі працівників у виробництві та викладіть методику їх розрахунку.
9. Назвіть показники, які характеризують використання робочого часу та викладіть методику їх розрахунку.
10. Які види оплати праці застосовуються в сільському господарстві

України.

11. В чому полягають завдання аналізу форм, систем і видів оплати праці та методи аналізу.

Тема 11. Економіка витрат виробництва і собівартості продукції АПК

1. Розкрийте економічну суть понять витрат та собівартості.
2. Вкажіть види собівартості.
3. Наведіть класифікацію витрат за статтями і елементами витрат і за місяцям їх формування
4. Вкажіть основні показники собівартості продукції (робіт, послуг) та викладіть методику їх обчислення.
5. Назвіть основні напрямки та статистичні методи, які застосовуються при вивченні собівартості продукції в сільському господарстві.

Тема 12. Показники прибутку і рентабельності АПК

1. Розкрийте економічну суть понять прибутку і рентабельності.
2. Наведіть показники прибутку і рентабельності сільськогосподарських підприємств.
3. Назвіть основні напрямки та статистичні методи, які застосовуються при вивченні прибутку і рентабельності в сільському господарстві.
4. Назвіть основні показники, які використовуються при аналізі динаміки прибутку та рентабельності сільського господарства.
5. Викладіть методику визначення впливу окремих факторів на зміну прибутку і рентабельності.
6. Джерела інформації для розрахунку показників рентабельності сільського господарства.
7. Методика факторного аналізу показників рентабельності сільського господарства.
8. Зарубіжний досвід визначення показників прибутку та рентабельності.
9. Особливості статистичного аналізу рентабельності окремих видів продукції сільського господарства.
10. Критерії оцінки ефективності роботи сільськогосподарських підприємств на основі показників прибутку та рентабельності.
11. Порівняльний аналіз показників прибутку та рентабельності групи сільськогосподарських підприємств.
12. Проблеми статистичної оцінки показників прибутку та рентабельності у сільському господарстві.

IV. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

- 1.
2. Витрати на виробництво та реалізацію продукції, які відшкодовуються за рахунок виручки від реалізації продукції – це:
 - A) Витрати, пов'язані з основною діяльністю підприємства
 - B) Витрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю
 - C) Витрати на соціальний розвиток колективу
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
3. Важливими складовими фінансової діяльності підприємства є:
 - A) Вибір ефективних форм фінансування та їх оптимального співвідношення
 - B) Вибір і формування раціональної структури капіталу та ефективних напрямків його використання
 - C) Забезпечення своєчасності надходжень і видатків платіжних засобів підприємства
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
4. Балансовий прибуток, скоригований на різницю інших операційних доходів та операційних витрат – це:
 - A) Валовий прибуток
 - B) Прибуток від звичайної діяльності
 - C) Чистий прибуток
 - D) Балансовий прибуток
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
5. На основі аналізу структури собівартості розрізняють:
 - A) Матеріаломісткі та енергомісткі виробництва
 - B) Фондомісткі виробництва
 - C) Трудомісткі виробництва
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
6. Фінансово-економічний стан підприємства не можливо оцінити за допомогою групи таких показників:
 - A) Показники прибутковості
 - B) Показники платоспроможності
 - C) Показники ліквідності
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними

7. Відповідно до Положенням (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», не є елементом операційних витрат:
- A) Матеріальні витрати
 - B) Витрати на оплату праці
 - C) Відрахування на соціальні заходи
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
8. Розвиток виробництва зерна характеризується:
- A) Показниками динаміки посівних площ та їх структури
 - B) Показником збільшення валового збору зерна і вдосконалення структури його виробництва
 - C) Показником урожайності та тенденціями його підвищення
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
9. Комерційний розрахунок є раціональним і високоефективним методом фінансової діяльності, він націлює підприємство на:
- A) Пошук достатніх і дешевих фінансових ресурсів
 - B) Раціональне розміщення і використання фінансових ресурсів
 - C) Мінімізацію витрат і максимізацію прибутку
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
10. Витрати на розширення та оновлення виробництва – це:
- A) Поточні витрати, які відшкодовуються за рахунок виручки від реалізації продукції(робіт, послуг)
 - B) Одноразові витрати на просте та розширене відтворення основних засобів, приріст оборотних коштів та формування додаткової робочої сили для нового виробництва
 - C) Витрати не пов'язані з процесом виробництва, а тому джерелом їх фінансування є прибуток підприємства
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
11. Ступінь задоволення потреб колективу підприємства, його власників у засобах і умовах життєзабезпечення
- A) Економічна ефективність
 - B) Технологічна ефективність
 - C) Соціальна ефективність
 - D) Екологічна ефективність
 - E) Інвестиційна ефективність

12. Основною зернофуражною культурою в Україні є:
- A) Ячмінь
 - B) Овес
 - C) Зернобобові
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
13. Виручка від реалізації продукції скотарства розраховується шляхом:
- A) Знаходження різниці між виручкою від реалізації та повними виробничими витратами на продукцію скотарства
 - B) Множення ціни реалізації 1 ц відповідного виду продукції скотарства на обсяг його реалізації
 - C) Знаходження різниці між повною собівартістю та ціною реалізації 1 ц продукції
 - D) Ділення загального прибутку від реалізації молока або м'яса ВРХ на чисельність поголів'я
 - E) Знаходження різниці між собівартістю виробництва продукції скотарства та відпускною ціною їх продажу
14. Економічною та технологічною перевагою галузі птахівництва є:
- A) Високі відтворювальні можливості
 - B) Скороспілість
 - C) Невисокі затрати кормових одиниць на 1 кг приросту живої маси
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
15. Собівартість одиниці продукції визначають:
- A) Діленням собівартості всієї продукції відповідного виду на її обсяг у натуральному вигляді
 - B) Відношенням собівартості всієї продукції до її обсягу у вартісному виразі
 - C) Діленням обсягу всієї продукції у натуральному вигляді на собівартість відповідного її виду
 - D) Відношенням обсягу всієї продукції у вартісному виразі до її собівартості
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
16. До грубих кормів рослинного походження відноситься:
- A) Зерно фуражне, комбікорми, висівки, макуха, шрот та ін
 - B) Силос, коренево- та бульбоплоди
 - C) Сіно, солома, полова, сінаж

- D) Кормові баштанні культури
 - E) Сіяні трави і трави природних лук та пасовищ
17. Джерелами фінансування витрат, пов'язаних з інвестиційною діяльністю є:
- A) Амортизаційні відрахування
 - B) Прибуток підприємства
 - C) Емісія цінних паперів
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
18. Виберіть правильне твердження. «Собівартість продукції...»
- A) Є одним із найбільш важливих показників економічної ефективності сільськогосподарського виробництва
 - B) Показує в що саме обходиться виробництво сільськогосподарської продукції конкретному підприємству і наскільки економічно вигідним воно є в конкретних природно-економічних умовах господарювання
 - C) Характеризує ефективність усього процесу виробництва на підприємстві, оскільки в ній відображаються рівень організації виробничого процесу, рівень продуктивності праці та ін.
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
19. Шляхом збільшення виробництва зерна і підвищення його економічної ефективності є:
- A) Внесення оптимальної кількості мінеральних і органічних добрив
 - B) Зміцнення матеріально-технічної бази і впровадження комплексної механізації і автоматизації
 - C) Боротьба з втратами на збиранні, транспортуванні і зберіганні
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
20. До олійних культур не відносять:
- A) Соняшник
 - B) Ріпак
 - C) Рицина
 - D) Усі наведені вище варіанти є правильними
 - E) Усі наведені вище варіанти є неправильними
21. Для визначення економічної ефективності виробництва продукції рослинництва не використовують такий показник:

- A) Урожайність, ц/га
- B) Прибуток на 1 ц, на 1 га посівної площі, на 1 люд.-годину, грн
- C) Ціна реалізації 1 ц, грн
- D) Усі наведені вище варіанти є правильними
- E) Усі наведені вище варіанти є неправильними

22. Фінансовий план не включає:

- A) Прогнозні дані щодо обсягів реалізації продукції
- B) Бланс грошових надходжень і витрат
- C) Визначення точки беззбитковості
- D) Усі наведені вище варіанти є правильними
- E) Усі наведені вище варіанти є неправильними

23. В структуру АПК України не входить:

- A) Галузі, що виробляють засоби виробництва для обслуговування АПК
- B) Сільське господарство
- C) Галузі по зберіганню, переробці та реалізації продукції АПК
- D) Галузі, що забезпечують наукове та інформаційно-консультаційне обслуговування АПК
- E) Всі варіанти відповіді є неправильними

24. Частина постійного капіталу, яка складається з вартості засобів праці, обертається протягом кількох періодів виробництва та переносить свою вартість частинами на вартість готового продукту – це:

- A) Авансований капітал
- B) Оборотний капітал
- C) Основний капітал (необоротні активи)
- D) Виробничі фонди, що повністю споживаються в одному циклі, формуючи змінну частину витрат
- E) Фінансові ресурси підприємства, спрямовані на підтримання обороту коштів у короткостроковому періоді

25. Потребу підприємства в комбайнах визначають шляхом:

- A) Зіставленням обсягів валової продукції із середнім ресурсом роботи комбайна та його амортизаційним строком
- B) Діленням збиральної площі відповідних культур на добуток змінної продуктивності комбайна і кількості оптимальних днів збирання цієї культури
- C) Розрахунку необхідної кількості техніки виходячи з параметрів урожайності та середніх норм витрат праці на 1 га посівів
- D) Співвідношення між валовим збором урожаю та питомою нормою робочого часу комбайна на 1 тону продукції

Е) Ділення загальної площі ріллі на середній ресурс часу роботи комбайна до капітального ремонту

26. В натуральному вигляді кінцевий продукт АПК складається із:

- А) Продукції сільського господарства, яка безпосередньо надходить населенню
- В) Предметів споживання із сільськогосподарської сировини
- С) Сільськогосподарської продукції і предметів переробки
- Д) Всі, вище зазначені, варіанти є правильні
- Е) Всі варіанти відповіді є неправильними

27. Вартість основних виробничих фондів сільськогосподарського призначення з розрахунку на площу сільськогосподарських угідь – це:

- А) Фондоозбросеність праці
- В) Фондовіддача
- С) Фондозабезпеченість
- Д) Амортизація
- Е) Фондомісткість

28. Основною особливістю сільськогосподарського виробництва є:

А) Сільськогосподарське виробництво просторово розосереджене, що спричиняє великі обсяги внутрішньогосподарських перевезень вантажів (зерна, добрив, пального, кормів, тощо) а також значні витрати енергоресурсів і засобів виробництва

В) Економічний процес відтворення в сільському господарстві тісно пов'язаний і незмінно переплітається з природними процесами відтворення, тому в процесі виробництва велика роль належить природним факторам. В якості засобів виробництва тут виступають живі організми – рослини і тварини, розвиток яких відбувається за біологічними законами. В процесі утворення ґрунтів важлива роль належить мікроорганізмам, які теж розвиваються за біологічними законами

С) На відміну від промисловості значна частина виробленої продукції використовується в подальшому виробничому процесі як засіб виробництва (насіння, корми, молодняк тварин, молоко та ін.)

- Д) Всі, вище зазначені, варіанти є правильні
- Е) Всі варіанти відповіді є неправильними

29. Економічна родючість землі – це:

А) Результат органічної єдності, нерозривного зв'язку природної та штучної родючості в умовах певного розвитку продуктивних сил. Вона характеризує потенційні можливості ґрунту, які реалізуються у процесі виробництва, і відображає дійсний рівень ефективності використання землі

В) Родючість, що створюється в процесі виробництва, коли людина

своєю діяльністю, вкладенням праці та капіталу поліпшує фізико-хімічні та біологічні властивості ґрунту

С) Характерна здатність ґрунту забезпечувати рослини необхідними поживними речовинами за рахунок ґрунтоутворюючих процесів

Д) Сукупність природних властивостей ґрунту, сформованих без участі людини, що визначають його біологічну продуктивність

Е) Показник придатності земельних угідь для вирощування певних видів сільськогосподарських культур, обумовлений їх природно-кліматичними особливостями

30. До основних виробничих фондів підприємства не відносять:

А) Будівлі, споруди, передавальне устаткування

В) Продуктивна худоба, багаторічні плодові насадження

С) Виробничий і господарський інвентар, який використовуються більше року або вартість якого перевищує встановлений рівень

Д) Всі, вище зазначені, варіанти є правильні

Е) Всі варіанти відповіді є неправильними

31. Економічну ефективність розміщення сільськогосподарського виробництва не можливо охарактеризувати за допомогою такого показника:

А) Продуктивність праці

В) Сума чистого доходу та прибутку з розрахунку на 1 га земельної площі та на середньорічного працівника

С) Виробництво та реалізація продукції з розрахунку на одиницю земельної площі

Д) Собівартість одиниці продукції

Е) Рівень механізації та технічної оснащеності підприємства

32. Процес концентрації виробництва в сільськогосподарських підприємствах розвивається в такому напрямку:

А) Концентрація однорідної і технологічно однакової продукції на спеціалізованих підприємствах

В) Комбінування різнорідних виробництв в рамках одного підприємства

С) Концентрація виробництва шляхом з'єднання наукових і виробничих структур в рамках одного об'єднання підприємств, компанії тощо

Д) Всі, вище зазначені, варіанти є правильні

Е) Всі варіанти відповіді є неправильними

33. Найважливішою складовою матеріально-технічної бази сільського господарства є:

А) Земля

- В) Технічні засоби виробництва
- С) Інфраструктурні об'єкти
- Д) Енергетичні ресурси
- Е) Система матеріально-технічного постачання

34. Удосконалення господарського механізму АПК передбачає:

- А) Зменшення ролі економічної відповідальності суб'єктів господарювання в аграрному секторі шляхом усунення конкуренції
- В) Поліпшення його основних елементів: планування, управління, політики цін, фінансів, кредитів, розподілу інвестицій, систем зарплати матеріального і морального стимулювання
- С) Повну інтеграцію АПК виключно у міжнародні аграрні холдинги без урахування внутрішніх структурних особливостей економіки
- Д) Розширення державної монополії на всі галузі агропромислового виробництва з повним централізованим розподілом ресурсів
- Е) Уніфікацію технологічних процесів агровиробництва без диференціації щодо регіональних природно-кліматичних умов

35. До основних напрямів екологізації сільськогосподарського виробництва України відноситься:

- А) Зменшення порушення структури і ущільнення ґрунту, забезпечення відновлення його водного й повітряного режимів
- В) Зменшення хімічного навантаження на біоценоз за рахунок внесення оптимальних доз мінеральних і максимального використання органічних добрив
- С) Впровадження екологічнобезпечних технологій виробництва продукції рослинництва і тваринництва
- Д) Науково обґрунтоване застосування меліорації земель, особливо зрошення і осушення
- Е) Всі, вище зазначені, варіанти є правильні

36. Поділ праці всередині окремих галузей рослинництва і тваринництва, що передбачає спеціалізацію сільськогосподарських підприємств та їх виробничих підрозділів по стадіях технологічного процесу виробництва кінцевої продукції:

- А) Зональна спеціалізація
- В) Внутрішньогалузева спеціалізація
- С) Господарська спеціалізація
- Д) Внутрішньогосподарська спеціалізація
- Е) Правильна відповідь відсутня

37. Основними напрямками використання фінансових ресурсів підприємства АПК є:

- A) Поточні витрати на виробництво і реалізацію продукції
- B) Інвестування фінансових ресурсів у цінні папери
- C) Інвестування засобів у капіталовкладення, використання нематеріальних активів
- D) Всі, вище зазначені, варіанти є правильні
- E) Всі варіанти відповіді є неправильними

38. До предметів праці, що не вступили в процес виробничого споживання відносяться:

- A) Запаси насіння, кормів, добрив запасних частин, дрібного інвентарю
- B) Витрати на незакінчений ремонт техніки
- C) Незакінчене будівництво
- D) Молодняк тварин і тварини на відгодівлі
- E) Оранка, внесення добрив і посів озимих та ін.

39. Відповідність кваліфікації робітників ступеню складності виконуваних ними робіт розраховується як:

- A) Відношення середнього тарифного розряду групи працівників до середнього тарифного розряду робіт, що виконуються
- B) Відношення чисельності основних працівників до чисельності допоміжних працівників
- C) Відношення чисельності працівників, зайнятих безпосередньо у виробництві до чисельності працівників апарату управління
- D) Відношення чисельності висококваліфікованих і кваліфікованих працівників до загальної чисельності працівників
- E) Відношення чисельності прийнятих працівників до середнього тарифного розряду робіт, що виконуються

40. Економіко-екологічна ефективність сільськогосподарського виробництва означає:

- A) Збільшення виробництва продуктів харчування і сільськогосподарської сировини з найменшими затратами праці та природних ресурсів на одиницю продукції при збереженні або поліпшенні навколишнього природного середовища
- B) Максимізацію обсягів виробництва без урахування впливу на екологічні показники та стан ґрунтів
- C) Скорочення витрат на засоби виробництва з одночасним збільшенням використання хімічних добрив і пестицидів
- D) Підвищення продуктивності праці виключно за рахунок інтенсифікації виробництва без контролю за станом навколишнього середовища
- E) Забезпечення стабільного виробничого процесу через

монополізацію аграрних ринків і концентрацію земельних ресурсів

41. Розміщення сільського господарства означає:

А) Визначення ефективних форм організації виробництва з урахуванням спеціалізації господарств та концентрації аграрного виробництва

В) Встановлення оптимальних пропорцій між різними галузями аграрного виробництва для підвищення рівня продовольчої безпеки

С) Планування раціонального використання виробничого потенціалу агропідприємств залежно від їх технологічної оснащеності та структури посівних площ

Д) Розподіл виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції на території країни, регіону, області, району та окремого підприємства

Е) Формування систем просторової організації господарств відповідно до забезпеченості ресурсами та інфраструктурними можливостями території

42. До основних шляхів підвищення ефективності використання оборотних коштів відноситься:

А) Прискорення реалізації готової продукції

В) Скорочення тривалості виробничого циклу

С) Оптимізація запасів ресурсів і незавершеного виробництва

Д) Всі, вище зазначені, варіанти є правильні

Е) Всі варіанти відповіді є неправильними

V. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ ТА ДОПОВІДЕЙ

1. Предмет, завдання та методи дослідження економіки АПК.
2. Сільське господарство у структурі економіки держави та його особливості.
3. Агропромисловий комплекс України: сутність та структура.
4. Фактори, що впливають на ефективність діяльності АПК.
5. Господарський механізм АПК.
6. Економічна сутність аграрного підприємства, його мета та напрями діяльності в системі АПК.
7. Види сільськогосподарських підприємств та агропромислових об'єднань, їх організаційно-правові форми.
8. Формування товарної та цінової політики аграрних підприємств.
9. Прогнозування розвитку діяльності підприємств АПК.
10. Сутність, принципи та методи планування виробничо-господарської діяльності аграрних підприємств.
11. Економічна безпека підприємств АПК. Банкрутство і ліквідація підприємства.
12. Земля як засіб виробництва.
13. Земельний фонд та його структура.
14. Регулювання земельних відносин в АПК.
15. Економічна оцінка ефективності використання та моніторинг земельних ресурсів.
16. Економічне значення посівних площ.
17. Формування структури посівів та структури сівозмін.
18. Економічна ефективність використання посівних площ та оптимізація їх структури.
19. Економічна ефективність виробництва зерна.
20. Економіка виробництва технічних культур.
21. Виробництво продукції овочівництва та напрями її переробки.
22. Економічна ефективність виробництва плодів і ягід та шляхи її підвищення.
23. Економічна оцінка ефективності виробництва і використання кормів.
24. Економічна ефективність виробництва продукції скотарства.
25. Ефективність виробництва продукції свинарства.
26. Ефективність виробництва продукції вівчарства та напрями її підвищення.
27. Продукція птахівництва та ефективність її виробництва.
28. Продукція бджільництва, ефективність її виробництва, показники та методика їх визначення.
29. Аналіз та оцінка економічної ефективності інших галузей тваринництва, напрями її підвищення.
30. Зміст та інструменти економічного регулювання комплексного розвитку переробної ланки аграрного сектору.

31. Інституціональні передумови та організаційні форми комплексного розвитку переробних агровиробництв.
32. Форми інвестиційної діяльності у сфері переробки сільськогосподарської сировини.
33. Особливості, методи та механізми стимулювання інвестиційної діяльності в переробному сегменті агропромислового виробництва.
34. Оцінка ефективності стимулювання інвестиційної діяльності у сфері переробки сільськогосподарської сировини.
35. Стимулювання інновацій та імплементація енергетичних стандартів ЄС у переробку аграрної продукції.
36. Вартісні показники у системі економічної оцінки продукції АПК.
37. Валовий випуск продукції АПК як основний вартісний показник.
38. Валова додана вартість у сільському господарстві.
39. Доходи та прибутковість виробництва продукції АПК.
40. Державна підтримки та економічне регулювання АПК
42. Класифікація матеріально-технічної бази аграрних підприємств.
42. Енергетичні ресурси аграрного підприємства.
43. Механізація та автоматизація виробництва в АПК.
44. Виробничі приміщення та продуктивна база АПК.
45. Виробнича потужність підприємств АПК та можливості її збільшення.
46. Зміст та характеристика персоналу підприємства АПК.
47. Ефективність використання персоналу підприємства АПК.
48. Продуктивність праці на підприємствах АПК та основні шляхи її підвищення.
49. Мотивація праці персоналу підприємства АПК.
50. Фонд оплати праці підприємств АПК.
52. Витрати підприємства АПК та їх класифікація.
52. Собівартість продукції (робіт, послуг) підприємств АПК.
53. Калькуляція собівартості продукції АПК.
54. Ціни на продукцію підприємств АПКта методи їх визначення.
55. Фактори, що впливають на структуру витрат та собівартість продукції АПК.
56. Фінансова діяльність і фінансові ресурси підприємства АПК.
57. Фінансові результати діяльності підприємства АПК.
58. Оцінювання фінансово-економічного стану підприємства АПК.
59. Ефективність діяльності підприємства АПК.
60. Основні резерви підвищення ефективності діяльності підприємства АПК.
61. Роль накопичення та розширеного відтворення ресурсів у підвищенні економічної ефективності аграрних підприємств.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Економіка підприємства: Підручник: у 3 т./ за ред. А. В. Непрана, І. Ю. Шевченко. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2024, Т. 1, 537 с.
2. Економіка підприємства [Текст] : підручник : у 3 ч. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазараки Ч. 2; Держ. торг.-екон. ун-т. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 471 с.
3. Формування конкурентоспроможності агропідприємства в умовах екологізації та нового технологічного укладу аграрного виробництва [Текст] : монографія / [П. І. Юхименко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Шуст О. А. ; Білоцерків. нац. аграр. ун-т. Біла Церква : БНАУ, 2024. 548 с.
4. Стратегічні напрями інклюзивного розвитку інвестиційного та матеріально-технічного забезпечення аграрного бізнесу [Текст] : монографія / [О. В. Захарчук та ін.] ; за заг. ред. О. В. Захарчука ; Нац. наук. центр «Ін-т аграр. Економіки». Київ : ННЦ «ІАЕ», 2024. 246 с.
5. Аграрна політика [Текст] : навч. посіб. / Кваша С. М. [та ін.] ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : НУБіП України, 2022. 316 с.
6. Облік і звітність сільськогосподарських підприємств [Текст] : навч. посіб. / [Аніщенко Г. Ю. та ін.] ; за ред. Т. Є. Кучеренко, Л. Ю. Мельник, В. Ф. Станкевич ; Уман. нац. ун-т садівництва. Умань : Соцінський М. М. [вид.], 2024. 563 с.
7. Аграрний сектор України: сировинна пастка [Текст] : монографія / О. М. Могильний ; Нац. наук. центр «Ін-т аграр. Економіки». Київ : ІАЕ. Ч. 2. 2024. 329 с.

Допоміжна

8. Давидчук С.М. Сутність та завдання фінансово-економічної діяльності підприємств на сільських територіях. *Актуальні проблеми економіки*. 2022. № 6-7. С. 252–253.
9. Голян В.А., Шмаров Д.М., Миклуш Т.С. Економічне регулювання комплексного розвитку переробної ланки аграрного сектору: принципи побудови та суб'єктно-об'єктна база. *Економіка та держава*. 2021. №4. С. 47–52.
10. Голян В.А., Лучечко Ю.М., Гордійчук А.І., Шмаров Д.М. Комплексний розвиток сфери переробки сільськогосподарської сировини в контексті диверсифікації інвестиційних потоків в аграрний сектор. *Агросвіт*. 2020. №9. С. 27–37.
11. Лучечко Ю.М. Стимулювання нарощення потужностей у сфері переробки сільськогосподарської сировини: фінансово-інвестиційні аспекти. *Агросвіт*. 2020. №8. С. 136–142.
12. Шубалий О. М., **Косінський П. М.** Економічне стимулювання комплексної переробки природних ресурсів у регіоні : монографія. Луцьк : ІВВ

Луцького НТУ, 2019. 218 с.

13. Shubalyi O., Gordiichuk A., **Kosinskyi P.**, Rud N., Vasilik N., Kiilukha O. Analysis of modern trends in the transformation of the agricultural sector of Ukraine: a case study of a regional surveyor. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*. 2024. Vol. 24(3), Pp. 811-820.

14. *Інформаційно-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства* [Текст] : колект. монографія / [Акименко О. Ю. та ін.] ; за ред. О. Ю. Акименка ; Нац. ун-т «Чернігів. Політехніка». Чернігів : Нац. ун-т «Чернігів. Політехніка», 2023. 363 с.

15. *Економіка та управління підприємствами в умовах глобалізації: тенденції та перспективи розвитку* [Текст] : колект. монографія / [Д. О. Баюра та ін.] ; Центр фінанс.-екон. наук. дослідж. Полтава : Астроя, 2024. 217 с.

16. Stashchuk O., Shmatkovska T., Dziamulych M., Kupyra M., Vahnovska N., **Kosinskyi P.** Model for efficiency evaluation of financial security management of joint stock companies operating in the agricultural sector: a case study of Ukraine. *Scientific Papers Series «Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development»*. 2021. Vol. 21. Iss. 1. P. 715–728.

17. **Косінський П.М.** Роль «зеленої» трансформації у посиленні конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Економічні науки : збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Серія «Регіональна економіка»*. 2024. Випуск 21 (83). С. 376-382.

18. Шубалий О., Петруха С., **Косінський П.**, Петруха Н. Формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку біопаливних виробництв на базі підприємств агросектора. *Наукові праці НДФІ*. 2023. № 3. С. 133–147.

19. **Косінський П. М.**, Косінська К. М. Аналіз обсягів виробництва зернових культур у Волинській області та прогнози щодо подальшої перспективи їх поглибленої переробки у контексті сталого розвитку. *Економічні науки: збірник наукових праць ЛНТУ. Серія «Регіональна економіка»*. 2022. Випуск 19 (75). С. 118–126.

20. Шубалий О. М., **Косінський П. М.** Економічне стимулювання розвитку комплексних виробництв із переробки сільськогосподарської продукції в регіоні. *Економіка природокористування і сталий розвиток*. 2020. № 7 (26). С. 77–84.

21. Шубалий О. М., **Косінський П. М.**, Волинець О. Я., Гриник І. С. Фінансово-економічне стимулювання поглибленої переробки продуктів бджільництва в Україні. *Наукові праці НДФІ*. 2020. № 4. С. 66–79.

22. Потьомкіна О. В., **Косінський П. М.** Стимулювання виробництва біогазу в регіоні з відходів тваринництва. *Економічні науки. Серія : Регіональна економіка : збірник наукових праць*. 2020. Вип. 17 (67). С. 194–200.

23. *Організація інформаційного забезпечення інноваційного розвитку галузей агропромислового виробництва* [Текст] / А. В. Баян [та ін.] ; Нац. акад. аграр. наук України, Нац. наук. с.-г. б-ка. Київ : Аграрна наука, 2022. 70 с.

24. Білоус, С., Новотний, С. Проблеми інвестування регіонального АПК в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*, 2023. Вип. 48. DOI:

<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-49>.

25. Шацька З. Я., Ряска М. В. Економіка підприємств агропромислового комплексу України в умовах військового екоциду. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. № 1. С. 392–403.

26. Гавкалова Н. Л., Вітковський Ю. П. Стан та перспективи розвитку агропромислового сектору через призму підприємництва. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 4. С. 264 – 269.

27. Земляна Л. С. Науково-методологічний базис кадрового потенціалу аграрного підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 4. С. 207-214.

28. **Косінський П.М.** Стимулювання сталого розвитку агропромислового комплексу регіону. *Україна – ЄС: виклики та перспективи*: матеріали міжнародного наукового семінару, Луцьк, 16 травня 2024р. Луцьк: ЛНТУ, 2024. С. 31-32.

29. **Kosinskyi P.** Management of agricultural complex of the region on the principles of sustainable development. *Сучасні технології менеджменту*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених, Луцьк, 15 листопада 2023 р. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2023. С. 374–376.

30. **Косінський П.М.** Особливості сталого розвитку агропромислового комплексу регіону у воєнний та післявоєнний періоди. *Детермінанти відновлення економіки України: національний, регіональний, локальний рівні*: матеріали міжнародного круглого столу, Луцьк, 19 травня 2023 р. Луцьк: ЛНТУ, 2023. С. 31-33.

31. **Косінський П. М.,** Косінська К. М. Світові тенденції підвищення ефективності агропромислового комплексу у контексті сталого розвитку. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами*: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 15 груд. 2022 р. Луцьк: ЛНТУ, 2022. С. 24-25.

32. **Косінський П. М.,** Косінська К. М. Актуальні шляхи розвитку агропромислового комплексу регіону. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами*: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 15 груд. 2022 р. Луцьк: ЛНТУ, 2022. С. 467-468.

33. Гуцул Т., Остропольська Є., Шафран А. Стратегічне планування та розвиток агропромислового комплексу України на шляху до досягнення сталості до 2030 року. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. Вип. 20. С. 86–99. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.10>.

34. Расевич І. Формування та розвиток механізму підтримки інноваційного розвитку АПК. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 4. С. 25–31. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-3>.

35. Економіка землекористування та землевпорядкування [Текст]: навч. посіб. : в 2 ч. - Біла Церква: Білоцерківдрук, 2024. Ч. 1: Економіка землекористування / Третяк А. М. [та ін.] ; за заг. ред. А. М. Третяка. 2-ге вид., допов. 2024. 317 с.

36. Корпоратизація в аграрному секторі економіки [Текст]: [монографія] /

Гуторов А. О. ; Нац. наук. центр «Ін-т аграр. Економіки». Київ : ННЦ «ІАЕ», 2024. 254 с.

37. Звіт зі сталого розвитку та інвестицій в аграрному секторі економіки України (на прикладі вирощування зернових і технічних культур) [Текст] : практ. керівництво / автор: В. Метелиця ; керівник проекту: Т. Гагалюк ; Funded by the European Union [та ін.]. Одеса : Гельветика, 2024. 211 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіс Президента України: офіційний веб-сайт. URL: www.president.gov.ua
2. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL: www.rada.gov.ua
3. Кабінет Міністрів України: офіційний веб-сайт. URL: www.kmu.gov.ua
4. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
6. UN Sustainable Development Goals. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>
7. European Statistical Office, Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

Економіка АПК : методичні вказівки до виконання практичної та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми Економіка галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) спеціалізації С1.01 Економіка денної та заочної форм навчання/ уклад. Н.Т. Рудь, П.М. Косінський. Луцьк : ЛНТУ, 2025. 35 с.

Комп'ютерний набір

П. М. Косінський.

Редактор

Н. Т. Рудь.

Підп. до друку _____ 2025 р.
Формат 60x84/16. Папір офс. Гарнітура Таймс.
Ум. друк. арк. _____. Обл.-вид. арк. _____.
Тираж 50 прим. Зам. _____.

Відділ іміджу та промоції
Луцького національного технічного університету
43018 м. Луцьк, вул. Львівська, 75
Друк – ВІП ЛНТУ